

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik

w sprawie z powództwa Banku S.A. z siedzibą w W.

przeciwko G. Ż. (następcy prawnemu M. Ż.)

o zapłatę

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 maja 2026 r.

skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 lutego 2024 r., sygn. akt II Ca 727/23

- 1. odrzuca skargę nadzwyczajną;**
- 2. znosi wzajemnie koszty postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną.**

UZASADNIENIE

Pismem z 17 września 2025 r. Prokurator Generalny wywiódł skargę nadzwyczajną od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 lutego 2024 r., II Ca 727/23, w sprawie z powództwa Banku S.A. z siedzibą w W. przeciwko G. Ż. (następcy prawnemu M. Ż.) – o zapłatę.

Skargę nadzwyczajną podpisał Jacek Bilewicz, działając z upoważnienia Prokuratora Generalnego i oznaczając swoją funkcję jako „Zastępca Prokuratora Generalnego” (s. 23 skargi nadzwyczajnej).

Zarządzeniem z 14 kwietnia 2026 r. (k. 47 akt sprawy) Sąd Najwyższy zwrócił się do Prokuratora Generalnego o przesłanie odpisu opinii Prezydenta RP w

zakresie powołania Jacka Bilewicza na Zastępcę Prokuratora Generalnego, wymaganej *expressis verbis* przez art. 14 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 390 ze zm.; dalej jako: „p.p.”) – w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi nadzwyczajnej.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, pismem z 24 kwietnia 2026 r. (k. 52 i n. akt sądowych), prokurator Jacek Bilewicz przedłożył uwierzytelnione kopie:

- aktu powołania go z dniem 24 lipca 2024 r. na funkcję Zastępcy Prokuratora Generalnego;

- pisma Prezesa Rady Ministrów z 24 maja 2024 r. skierowanego do Prezydenta RP w sprawie zaopiniowania kandydatury Jacka Bilewicza do pełnienia funkcji Zastępcy Prokuratora Generalnego;

- pisma Zastępcy Dyrektora Biura Prezesa Rady Ministrów z 24 maja 2024 r. skierowanego do Zastępcy Dyrektora Biura Odznaczeń i Nominacji Kancelarii Prezydenta RP, z prośbą o przekazanie na ręce Szefa Kancelarii Prezydenta RP wniosku Prezesa Rady Ministrów do Prezydenta RP w sprawie zaopiniowania kandydatury Jacka Bilewicza do pełnienia funkcji Zastępcy Prokuratora Generalnego;

- pisma Szefa Kancelarii Prezydenta RP z 21 czerwca 2024 r. skierowanego do Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, dotyczącego przekazanego wniosku Prezesa Rady Ministrów do Prezydenta RP w sprawie zaopiniowania kandydatury Jacka Bilewicza do pełnienia funkcji Zastępcy Prokuratora Generalnego, z którego wynika, że przedstawienie przez Prezydenta RP opinii będzie możliwe po rozstrzygnięciu przez Trybunał Konstytucyjny sporu kompetencyjnego pomiędzy Prezydentem RP a Prezesem Rady Ministrów oraz Prokuratorem Generalnym (sprawa Kpt 1/24);

- wyciąg z Zarządzenia Nr 32/25 Prokuratora Generalnego z 25 września 2025 r. w sprawie ustalenia zakresu czynności Prokuratora Generalnego, Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego i pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego.

Jednocześnie prokurator Jacek Bilewicz wskazał, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 27 listopada 2024 r., I KZP 6/24, stwierdził wprost, iż zawarty w art. 14 § 1 p.p. warunek skutecznego powołania Prokuratora Krajowego przez Prezesa

Rady Ministrów, opisany zwrotem „powołuje się po uzyskaniu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”, jest spełniony także wtedy, gdy Prezes Rady Ministrów wystąpił do Prezydenta RP o zaopiniowanie wskazanej kandydatury, a Prezydent RP formalnie takiej opinii nie przedstawił lub odmawia jej przedstawienia. Brak takiej opinii, zdaniem Sądu Najwyższego, winien być traktowany jako wyrażenie opinii negatywnej w procesie powołania Prokuratora Krajowego, a tym samym pozostałych Zastępców Prokuratora Generalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna podlega odrzuceniu wobec wniesienia jej przez osobę nieuprawnioną.

W myśl art. 89 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 622; dalej jako: „ustawa o SN”), skargę nadzwyczajną może wnieść Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz, w zakresie swojej właściwości, Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Pacjenta, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, Rzecznik Finansowy, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców i Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przy tym nie budzi wątpliwości, że uprawnionymi do złożenia skargi w imieniu ww. podmiotów są piastuni tych organów (osoby pełniące funkcję Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka itd.) oraz osoby prawidłowo przez nie umocowane (najczęściej w formie zarządzeń/upoważeń wewnętrznych, stanowiących rodzaj dekoncentracji wewnętrznej kompetencji).

W przypadku Prokuratora Generalnego kwestię powoływania i odwoływania jego zastępców regulują wprost przepisy prawa. W myśl art. 14 § 1 p.p., Prokuratora Krajowego jako pierwszego zastępcę Prokuratora Generalnego oraz pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego w liczbie nie większej niż 7 powołuje spośród prokuratorów Prokuratury Krajowej i odwołuje z pełnienia tych funkcji Prezes Rady Ministrów na wniosek Prokuratora Generalnego. Prokuratora Krajowego oraz pozostałych zastępców Prokuratora Generalnego powołuje się po

uzyskaniu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a odwołuje za jego pisemną zgodą.

W świetle powyższych przepisów uznać należy, że obligatoryjnym elementem procedury powołania zastępcy Prokuratora Generalnego jest każdorazowe uzyskanie opinii Prezydenta RP w tym zakresie. Wszelkie inne interpretacje (jak choćby ta dokonana przez Sąd Najwyższy w przytoczonym postanowieniu z 27 listopada 2024 r., I KZP 6/24) naruszają podstawowe zasady wykładni i logiki, a przede wszystkim uderzają w jedną z naczelných zasad konstytucyjnych, tj. dyrektywę legalizmu. Zgodnie z art. 7 Konstytucji RP, organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Zasady tej należy przestrzegać zawsze, również obecnie, gdy przedstawiciele władzy wykonawczej naruszają podstawowe reguły demokratycznego państwa prawnego. Zadaniem Sądu Najwyższego jest stanie na straży prawa, niezależnie od okoliczności zewnętrznych.

Skoro prokurator Jacek Bilewicz nie przedłożył opinii Prezydenta RP w sprawie jego powołania na funkcję zastępcy Prokuratora Generalnego, to Sąd Najwyższy wskazuje, że sprawuje on ten urząd bez prawidłowego umocowania, a więc w istocie nielegalnie. W konsekwencji prokurator Jacek Bilewicz nie mógł skutecznie podpisać skargi nadzwyczajnej.

Na marginesie należy zauważyć, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 marca 2026 r., I ZI 45/24, wypowiedział się również na temat statusu zawodowego prokuratora Jacka Bilewicza. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela zapatrywania zawarte w ww. orzeczeniu. Zgodnie z nimi, prokurator Jacek Bilewicz nieprzerwanie przebywa na delegacji w Ministerstwie Sprawiedliwości od dnia 16 grudnia 2023 r., gdyż po powołaniu go na prokuratora Prokuratury Krajowej, nie odwołano go z tej delegacji, pomimo ustawowego obowiązku wydania decyzji o jego odwołaniu z delegacji w myśl art. 107 § 3 p.p. Tym samym objęcie przez prokuratora Jacka Bilewicza funkcji p.o. Prokuratora Krajowego w dniu 12 stycznia 2024 r. było pozbawione podstaw faktycznych i prawnych, albowiem Jacek Bilewicz faktycznie był, w momencie powołania na stanowisko prokuratora Prokuratury Krajowej i objęcia funkcji p.o. Prokuratora Krajowego, w strukturach Ministerstwa Sprawiedliwości, czyli komórki odrębnej od Prokuratury Krajowej.

Zgodnie z art. 95 pkt 1 ustawy o SN, w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosuje się w zakresie spraw cywilnych – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz art. 398⁹. Z kolei w myśl art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Odrzucając skargę nadzwyczajną Sąd Najwyższy w obecnym składzie miał na uwadze również dobro stron, a zwłaszcza pozwanego G. Ż., na rzecz którego wywiedziono skargę. Rozpoznanie środka zaskarżenia podpisanego przez osobę nieuprawnioną rodziłoby wątpliwości co do prawidłowości wydanego orzeczenia. Z kolei odrzucenie skargi nadzwyczajnej nie tworzy tzw. powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*). Uprawniony podmiot może ponownie złożyć skargę nadzwyczajną, co będzie skutkowało jej rozpoznaniem przez Sąd Najwyższy.

Mając wszystko powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 95 pkt 1 ustawy o SN, odrzucił skargę nadzwyczajną. O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN.

[r.g.]

[a.ł.]

